

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.
Knihovna Národního muzea v Praze

Mezinárodní vědecká konference

VÁCLAV HANKA
1791 – 1861 – 2011

PROGRAM KONFERENCE

RÉSUMÉ PŘÍSPĚVKŮ

Praha 26. – 28. září 2011

ORGANIZÁTOŘI KONFERENCE:

Mgr. Václav Čermák, Ph.D. (Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.)

PhDr. Marcel Černý, Ph.D. (Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.)

Mgr. Martin Sekera, Ph.D. (Knihovna Národního muzea)

REGISTRACE ÚČASTNÍKŮ:

Pondělí 26. září 2011 9.00 - 10.00 h - u vstupu do přednáškového sálu H

MÍSTO KONÁNÍ KONFERENCE:

Nová budova Národního muzea (bývalá budova Federálního shromáždění a později Rádía Svobodná Evropa), Vinohradská 1, Praha 1, v přednáškovém sále H (v mezipatře)

Program konference

Délka příspěvku: 15-20 min.

PONDĚLÍ 26. ZÁŘÍ 2011

Registrace účastníků: 9.00-10.00 h

Pondělí: 10.00 – 12.00 h

Předseda: Martin Sekera

ZAHÁJENÍ

Michal Lukeš - Úvodní slovo generálního ředitele Národního muzea

Helena Ulbrechtová - Úvodní slovo ředitelky Slovanského ústavu AV ČR

ÚVODNÍ REFERÁTY

Miroslav Hroch - *Jazyk a národní hnutí*

Lubomír Sršeň - *Život Václava Hanky s otazníky*

Magdalena Pokorná - *Hanka a KČSN*

Martin Sekera - *Knihovna Národního muzea - někdejší působišť Václava Hanky*

Diskuse

Přestávka na oběd 12.00 - 13.30 h

Pondělí 13.30 – 15.30 h

Předseda: Dalibor Dobíáš

HANKOVY ZÁJMY LITERÁRNÍ

Dalibor Tureček - *V. Hanka, romantismus a kánon české literatury*

Viktor Viktora - *Mezi puchmajerovci a preromantiky*

Dalibor Dobíáš - *Václav Hanka jako interpret RKZ*

Diskuse

Petr Píša - *„Tento velký mystifikátor i tentokrát použil podvodu.“
Cenzurní aspekty Hankovy vydavatelské činnosti*

Michal Fránek - *Soudní proces Hanka - Kuh a jeho oblas v české společnosti*

Diskuse

Přestávka 15.30-16.00 h

Pondělí 16.00-18.00 h

Předseda: Markéta Kabelková

HANKŮV ZÁJEM O PŘEKLAD A HUDEBNĚ-FOLKLORISTICKÉ SOUVISLOSTI JEHO TVORBY

Kateřina Piorecká Bláhová - *Hankovy Krakoviaky. Impulz
k polemice o teorii překladu i k jednomu udání*

Martina Chromá - *Hankův překlad První staroslověnské legendy
o sv. Václavu*

Markus Giger - *Václav Hanka jako rusista a překladatel z ruštiny
Diskuse*

Petr Nejedlý - *K „folkloristickému“ zázemí Hankovy poezie (Staré
písně Václava Hanky staršího)*

Markéta Kabelková - *Václav Hanka a hudba
Diskuse*

ÚTERÝ 27. ZÁŘÍ 2011

Úterý 9.00-11.30 h

Předseda: Hana Gladkova

HANKA A OTÁZKY PRAVOPISU A MLUVNICTVÍ

Tilman Berger - *Hankův přínos polskému mluvnictví*

Hana Gladkova - *Mluvnice čili Soustava českého jazyka.
Od Dobrovskeho ke Gebauerovi*

Ondřej Šefčík - *Hanka ortograf*

Diskuse

Milada Homolková - *Hankovy znalosti staré češtiny a problematika
její transkripce*

Franz Schäfer - *Hankova koncepce mluvnice staročeštiny na pozadí
jeho edic stč. lyriky*

Diskuse

Přestávka na oběd 11.30-13.00 h

Úterý 13.00-15.30 h

Předseda: Marcel Černý

HANKOVY KONTAKTY

ZÁPADNÍ A VÝCHODNÍ SLOVANÉ

Zofia Tarajło-Lipowska - *V. Hanka a polští pozorovatelé českého obrození*

Ljudmila Pavlovna Lapteva - *Научные контакты В. Ганки с Россией и их значение для развития русского славяноведения*

Svetlana Olegovna Vjalova - *Вацлав Ганка и его петербургские культурно-литературные связи*

Diskuse

JIHOSLOVANÉ

Milada Černá - *Václav Hanka a Vuk Stefanović Karadžić*

Marijan Šabić - *Hrvati i Václav Hanka*

Marcel Černý - *Přínos Václava Hanky pro českou obrozenou bulharistiku a pro rozvoj česko-bulharských kulturních vztahů*

Diskuse

Přestávka na kávu 15.30-16.00 h

Úterý 16.00-17.30 h

Předseda: Václav Čermák

HANKŮV ZÁJEM O STAROSLOVĚNSKÝ JAZYK

Zoe Hauptová - *Spory V. Hanky s F. Miklošičem*

František Čajka - *První stsl. legenda o sv. Václavu a V. Hanka - recepcce objevu Vostokovovy redakce*

Václav Čermák - *Hankovy edice staroslověnských a církevněslovan-
ských textů*

Diskuse

19.00 h raut - Villa Lanna, V Sadech 1, Praha 6

STŘEDA 28. ZÁŘÍ 2011

Slavnostní položení květin či věnce ke hrobu V. Hanky a následná návštěva Lužického semináře na Malé Straně s přednáškou Petra Kalety *Hankův přínos pro česko-lužickosrbské kulturní vztahy.*

Résumé příspěvku

Hankův přínos polskému mluvnictví

Tilman Berger

Hankova mluvnice polštiny „podlé Dobrovského“ z roku 1839 je zajímavým potkáním české a polské mluvnické tradice. Hanka vycházel z dobových polských mluvnic (největší roli přitom asi hrál Onufry Kopczyński) a opracoval jejich materiál podle systému mluvnic Josefa Dobrovského. Přitom nezůstává v pozici nezaujatého pozorovatele zvenčí, ale dává také doporučení, např. ohledně pravopisu. Uspořádání skloňování a časování se značně odlišuje od polské tradice, přesto se autorovi daří zachytit všechny relevantní jevy. Zatím není jasné, jak dobře byla mluvnice známá v Polsku a jestli měla nějaký vliv na pozdější polské mluvnice.

První staroslověnská legenda o sv. Václavu a V. Hanka

– recepcce objevu Vostokovovy redakce

František Čajka

Příspěvek bude zaměřen na recepci objevu *První staroslověnské legendy o svatém Václavu* (tzv. Vostokovovy redakce) v českém prostředí 19. století, jíž se účastnil velmi silnou měrou i V. Hanka. Jedním ze základních problémů, kterým se bude příspěvek věnovat, je objasnění otázky, proč zmíněný objev neznamenal zásadnější posun v pojetí rozsahu a dosahu staroslověnské vzdělanosti v přemyslovských Čechách 10.-11. století.

Hankovy edice staroslověnských a církevněslovanských textů

Václav Čermák

Cílem příspěvku je zmapovat a zhodnotit Hankovy vydavatelské aktivity v oblasti staroslověnských a církevněslovanských rukopisných památek. Pozornost bude věnována nejen jeho rozsáhlejšími edicím *Ostromirova* a *Remešského* evangeliáře, ale také drobným cyrilským a charvátsko-hlaholským zlomkům, jež Hanka jako první zpřístupnil pro další studium slovanského písemnictví v českém prostředí. Porovnán bude způsob těchto vydání s paralelními počiny daného období (např. edice A. Ch. Vostokovova či P. J. Šafaříka) a zhodnocen způsob Hankových argumentací v úvodních pasážích těchto publikací.

Václav Hanka a Vuk Stefanović Karadžić

Milada Černá

Příspěvek se zabývá Hankovými kontakty s V. S. Karadžićem a se srbským kulturním prostředím a analyzuje Hankův překlad výboru ze srbské lidové poezie *Prostonárodní srbská múza, do Čech převedená* (1817), který překladatel pořídil podle Karadžićových sbírek folkloru *Мала простонародна славено-сербска пјеснарица* (1814) a *Народна сербска песнарица* (1815).

Přínos Václava Hanky pro českou obrozenskou bulharistiku a pro rozvoj česko-bulharských kulturních vztahů

Marcel Černý

Příspěvek je pokusem o první celistvé zhodnocení Hankova významu pro české poznávání Bulharska, jeho obyvatelstva a kultury. Tradičně se výklad o Hankovi a Bulharech omezuje na problematiku jeho písemných a osobních styků s bulharskými studenty v Čechách od čtyřicátých let 19. století a na osvětlení jejich podílu na vzniku bulharských přebásnění RKZ, avšak jeho odborné potýkání s bulharistickými tématy můžeme doložit již v době, kdy stál na počátku své slavistické kariéry.

Hanka v r. 1818 publikoval výtah *Krátká historie slovanských národů starých časů*, sestavený z několika přehledných nástinů dějin jednotlivých slovanských národů ve středověku, jak je podal jeden z průkopníků konceptu německé romantické historiografie Friedrich Christian Rühls (1781-1820) ve spise *Handbuch der Geschichte des Mittelalters* (1816). Pozornost je věnována kapitole o Bulharech, vůbec prvnímu odbornému bulharistickému textu v českém jazyce, a rovněž předmluvě – překladu slavné kapitoly Johanna Gottfrieda Herdera (1744-1803) o dějinném poslání Slovanstva, který doposud nebyl bibliograficky podchycen.

Z bulharistického hlediska jsou dále hodnoceny Hankovy kontakty s Izmailem Ivanovičem Sreznevským (1812-1880) a nepočtená korespondence s Bulhary. Závěrečná část příspěvku pojednává o bulharských překladech RKZ a o reflexích Hankovy činnosti v bulharském obrozenském prostředí (do r. 1878).

Václav Hanka jako interpret RKZ

Dalibor Dobiáš

Příspěvek se zabývá Hankovými edičními a dalšími výklady *RKZ* v kontextu diskuse o nich v mezidobí od desátých do šedesátých let 19. století.

Soudní proces Hanka – Kuh a jeho ohlas v české společnosti

Michal Fránek

Cílem příspěvku je zmapovat ohlas soudního procesu mezi V. Hankou a šéfredaktorem *Tagesbote aus Böhmen* D. Kuhem na sklonku bachovské éry v kruzích české vlastenecké inteligence. Soud tvoří jeden důležitých milníků v recepci *RKZ*, neboť byl sledován s velkým napětím a jeho výsledek upevnil důvěru v jejich pravost i v osobu jeho nálezce a posílil jeho oblibu *RKZ* v širších vrstvách české společnosti. Ve svém zkoumání se chceme zaměřit především na ohlasy v dobovém tisku, soukromé korespondenci i pracích memoárového charakteru.

Václav Hanka jako rusista a překladatel z ruštiny

Markus Giger

V příspěvku se diskutují některé aspekty Hankova vztahu k ruštině na základě *Počátků ruského jazyka* a některých Hankových překladů z ruštiny. V centru pozornosti budou stát přiměřenost popisu ruštiny a Hankovy snahy o integraci slovanských spisovných jazyků, zejména ruštiny a češtiny.

Mluvnice čili Soustava českého jazyka.

Od Dobrovského ke Gebauerovi

Hana Gladkova

Václav Hanka je autorem *Mluvnice čili Soustavy českého jazyka podle Josefa Dobrovského*, která vyšla celkem třikrát (1822; pod pozměněnými názvy 1831, 1849) v období, jež sehrálo klíčovou úlohu pro standardizaci moderní češtiny. Byla určena mládeži, tedy jako učební pomůcka, na rozdíl od vědeckých cílů *Mluvnice Dobrovského (Ausführliches) Lehrgebäude der Böhmisches Sprache* (1809, 1819).

Spolu s jeho *Pravopisem českým* (1. vyd. 1817, 9. vyd. 1849) jde o nejdůležitější publikace, které tento proces ovlivnily. Přesto zůstala Hankova mluvnice odbornou literaturou celkem nepovšimnuta (na rozdíl od velmi četných reflexí Dobrovského mluvnice u jiných Slovanů). Ani v četných ohlasech na Hankovo dílo nezaujímá centrální místo, a to jak u zastánců pravosti RKZ, tak u jejich odpůrců.

Cílem příspěvku je analyzovat místo Hankovy mluvnice v jazykovém programu národního hnutí v pojetí M. Hrocha. Toto místo je definováno jako hledání spisovné normy a kodifikační úsilí, tj. jako proces kulturní standardizace a péče o jazyk, cílevědomé používání nově kodifikovaného jazyka, což je plně v kontextu Hankova působení jako učitele (přednášky pro kolegy, spor s J. Nejedlým). Příspěvek sleduje několik linií, jednak osvětluje, co znamená „podle Josefa Dobrovského“, jednak výběrově sleduje proměny textu ve třech vydáních, především s ohledem na formování spisovné normy – její určení, stabilizaci a sjednocování ve vztahu k jazykové praxi. Dále se zabývá didaktickými cíli mluvnice, zejména aspektem komunikačním a agitačním.

Spory V. Hanky s F. Miklošičem

Zoe Hauptová

Začátek sporů lze datovat do r. 1847, kdy Miklošič uveřejnil část Supraslského kodexu pod názvem *Vitae sanctorum e codice antiquissimo palaeoslovenice cum notis criticis et glossario*. Jak bylo tehdy zvykem, připojil k edici tzv. Epimetra grammatica, v nichž Hankovi vytýká jednak nesprávné názvy slovanských liter, jednak výklad složeného sklonění adjektiv, v němž se mýlil Dobrovský i Kopitar. Tyto dvě zmínky vytvořily základ několikaletých vzájemných útoků, které se rozhořely v padesátých letech 19. století jednak na stránkách *Časopisu Českého muzea*, jednak Miklošičovy *Slavische Bibliothek*. Miklošič těžce nesl zejména Hankovo neoprávněné obvinění, že pod svým jménem uveřejnil práce svého zesnulého učitele Kopitara. Hanka rovněž sdílel kritiku Miklošičových děl se slovinským autodiaktem Oroslavem Cafem (1814-1874).

Hankovy znalosti staré češtiny a problematika její transkripce

Milada Homolková

Príspevek se soustředí na lexikografické počiny Václava Hanky, které jsou nedílně spjaty s jeho edicemi staročeských textů (*Starobylá skládání* 1817–1824; *Zbírka nejdávnějších slovníků* 1833). Hankovy lexikografické postupy nejsou konstantní, proměňují se s časem i podle obsahu a účelu edic. Ve slovnících se odráží úroveň autorových znalostí o staré češtině i o slovanských jazycích. Zvláštní pozornost si zaslouží otázka vztahu mezi Hankovými pracemi a *Vysvětlením slov ve Výboru z literatury české* (1845).

Jazyk a národní hnutí

Miroslav Hroch

Analýza vztahu mezi národním hnutím a jeho jazykovými požadavky zahrnuje dvě roviny:

1. Ideové zdroje a předpoklady vyzdvihování jazyka jako základní hodnoty utvářejícího se moderního národa. V této souvislosti půjde na jedné straně o politické a sociální předpoklady asimilace v raném novověku, na druhé straně o vliv barokního patriotismu, osvícenského principu unifikace, J. G. Herdera a romantismu.
2. Sociální a zájmové pozadí (a zdroje) „jazykového programu“ v počátečních fázích většiny (nikoli všech) evropských národních hnutí. Důležité je pokusit se o určení, jaký byl vztah mezi spisovným jazykem a dialekty a kdo měl zájem na prosazování jazykového programu. Odtud lze také odvodit, jakými cestami se zápas o jazyk ubíral a kde byly předpoklady jeho úspěchu, resp. neúspěchu.

Hankův překlad *První staroslověnské legendy o sv. Václavu*

Martina Chromá

Príspevek bude pojednávat o Hankově českém překladu *První staroslověnské legendy o sv. Václavu* (dále *PSLV*), který je nejen prvním překladem této legendy do češtiny, ale zřejmě se jedná o první pokus o překlad staroslověnského či církevněslovanského textu do nové češtiny vůbec.

Príspevek si klade za cíl analyzovat Hankův překladatelský styl, který se vyznačoval neúnosnou mírou doslovných přejímek z jazyků předloh. Některé z těchto přejímek se později začaly ve větší či menší míře

běžně užívat v nové češtině. Součástí příspěvku bude i srovnání Hankova překladu *PSLV* s pozdějšími převody této legendy, kde se pokusíme určit, nakolik badatelé z tohoto nejstaršího překladu čerpali a zdali potvrdili Hankovy výklady některých textologicky sporných míst, či nikoliv.

Václav Hanka a hudba

Markéta Kabelková

Básně Václava Hanky patří v 1. polovině 19. století mezi často zhudebňované české texty – písně na jeho básně zkomponovali např. František Max Kníže, Alois Jelen, František Škroup, Jan Augustin Vitásek, Václav Emanuel Horák, Jan Václav Hugo Voříšek, Josef Leopold Zvonař, Václav Juda Novotný, zejména však Václav Jan Tomášek.

Také rukopisy *Královédvorský* i *Zelenohorský*, které jsou spojovány s Hankovým jménem, byly významným inspiračním zdrojem pro české skladatele 19. století – kromě zhudebnění textů básní (např. Václavem Janem Tomáškem, Zdeňkem Skuherským, Karlem Bendlem, Antonínem Dvořákem) se staly tematickou předlohou např. pro Bedřicha Smetanu a Zdeňka Fibicha.

Společně s Václavem Janem Tomáškem zamýšlel Hanka napsat zpěvohru *Božena* – k realizaci však nedošlo, dochováno je pouze libreto. Hanka se pohyboval ve společnosti hudebníků, jak o tom svědčí dochovaná korespondence, záznamy v památnících a další dobové zprávy. Do češtiny překládal též písňové texty, vyzýval ke sběru lidových písní (sám je měl také sbírat). Jako knihovník Národního muzea katalogizoval i hudebniny.

Hankův přínos pro česko-lužickosrbské kulturní vztahy

Petr Kaleta

Václav Hanka sehrál důležitou úlohu jako poradce a učitel lužickosrbských studentů v pražském Lužickém semináři, kde pravidelně docházel od roku 1829 a vedl tam jazyková cvičení a literárněvědné semináře. Období jeho pedagogické činnosti lze pokládat za vrcholnou epochu rozvoje lužickosrbské vzdělanosti v semináři, Hanka měl značný vliv na pozdější činnost výrazných osobností lužickosrbského národního obrození J. P. Jordana a M. Hórnik a v roce 1846 také podnítil vznik pražského lužickosrbského spolku Serbowka.

**Научные контакты В. Ганки с Россией и их значение
для развития русского славяноведения**
Людмила Павловна Лантева

В этих контактах можно выделить несколько аспектов. Первый из них – знакомство с русской армией, проходившей по Чехии в период наполеоновских войн, затем – с русскими походными песнями и переводом некоторых из них на чешский язык. Второй аспект относится к вопросу о приглашении чешских ученых в Россию для расширения изучения славянства. Наиболее важным аспектом связей В. Ганки с Россией была его помощь молодым русским славистам, приезжавшим в Прагу в конце 30-х – начале 40-х гг. XIX в. для изучения славянских языков и литератур, как и славяноведения в целом. Под руководством В. Ганки изучением чешского языка занимался петербургский славист М. И. Касторский. Преданным учеником В. Ганки стал юрист и историк Н. Д. Иванишев, который под руководством Ганки не только изучал чешский язык, но и памятники славянского права, сотрудничал с ним в разных изданиях и даже выполнял роль секретаря в переписке В. Ганки с русскими учеными. Продолжительными и весьма продуктивными были отношения В. Ганки и И. И. Срезневского. «Учительскую» помощь В. Ганка оказывал и другим русским славистам, приезжавшим в Прагу с ученой целью. Связи чешского деятеля выражались также в обмене книгами, в информации в чешских журналах о научных находках русских славистов, путешествовавших по славянским землям. Связи первых русских представителей славяноведения в России с чешской наукой дали богатые плоды и Ганке принадлежит в этом одна из главных ролей.

**К „folkloristickému“ zázemí Hankovy poezie
(Staré písně Václava Hanky staršího)**
Petr Nejedlý

Část Hankovy literární tvorby bývá hodnocena jako ohlasová. Lze ji konfrontovat se sbírkou písní, kterou pořídil Hankův otec a která představuje sama o sobě pozoruhodný dokument dobového „praktického“ sběratelství prováděného bez vyšších uměleckých či vědeckých ambicí.

Hankovy *Krakoviaky*. Impulz k polemice o teorii překladu i k jednomu udání

Kateřina Piorecká-Bláhová

V polovině třicátých let 19. století v českých literárních časopisech proběhlo několik polemik, které zřetelně diferencovaly literární prostor. Jazykově česká kultura dosáhla dalšího stadia vývoje – dochází ke zlomu obrozenské ideologie. Čelakovského polemika s Hankovou koncepcí mezoslovanského fonologického překladu nad *Krakoviaky* z roku 1835 znamenala významný posun v obrozenském přístupu k překladu. Paralelně probíhala i diskuse o ohlasovosti poezie a v polemikách se prosazovaly estetické názory romantiků. Spor mezi Čelakovským a Hankou přinesl do literárního prostoru nové komunikační strategie. Vyvrcholil Hankovým udáním svého konkurenta, jež Čelakovského značně existenčně poškodilo. Příběh tohoto sporu je vrstevnatý, odhlédneme-li od dramatické lidské roviny, především přinesl posun v teorii překladu a narušení ideologického konstruktů jednotného slovanského národa. Je jedním z výrazných zlomových bodů českého literárního života první poloviny 19. století.

Studie naváže na starší práce o koncepcích obrozenského překladu (zvl. R. Jakobson, B. Mathesius, J. Levý), proměnách obrozenské ideologie (zvl. V. Macura) i na příspěvky o poměru Hanky a Čelakovského (V. A. Francev, V. Černý, M. Szyjkowski, V. Maděra, V. Čejchan).

„Tento velký mystifikátor i tentokráte použil podvodu.“ Cenzurní aspekty Hankovy vydavatelské činnosti

Petr Píša

Osudy spisů vydávaných Václavem Hankou mohou sloužit jako ukázka fungování cenzurních mechanismů v předbreznovém období i jako základ pro typologii autorských a vydavatelských strategií k získání povolení pro tisk díla. Cenzurní obtíže Hankových edičních počínů byly způsobeny ochranou katolické církve (*Remešské evangelium*), veřejné morálky (*Májový sen*), potlačováním nacionální protiněmecké argumentace (*Dalimilova kronika*) i ochranou nakladatelských práv jiného subjektu (výtah z Dobrovského mluvnice). Při snaze o vydání díla se setkáváme s neoficiálním vyjednáváním s cenzurní instancí (aktivity F. Palackého ve prospěch edice Viktorina Kornela ze Všehrd), s opětováním pokusů o získání cenzurního povolení (*Dalimilova kronika*) i s podvodným jednáním vůči cenzurní instanci (*Májový sen*),

vedle toho také s účelovým využíváním cenzury pro potlačení literárních protivníků (aféra s Čelakovského článkem v *Pražských novinách*). Příspěvek bude vycházet z dosavadní sporadické literatury věnující se cenzurní stránce Hankovy vydavatelské činnosti (F. Gabriel, J. Volf) a především z výzkumu v archivních materiálech prezidia českého gubernia.

Hanka a Královská česká společnost nauk

Magdalena Pokorná

Příspěvek bude mapovat veškerou činnost Václava Hanky v renomované vědecké instituci, která fungovala již od poslední čtvrtiny 18. století a která prošla významnými změnami ve 30.-40. letech 19. století, kdy ji ovlivňoval František Palacký a kdy byl jejím členem také V. Hanka.

Studie zasadí činnost Královské české společnosti nauk za Hankova působení i do širšího kontextu dobové vědecké a kulturní politiky v českých zemích.

Knihovna Národního muzea – někdejší působiště Václava Hanky

Martin Sekera

Václav Hanka byl první řádný bibliotekář Národního muzea. Jako žák Josefa Dobrovského, který vypracoval program a směrnice knihovny, zaměřoval Hanka knihovní akvizici především bohemikálně a slavisticky. Od Hankových dob prošla knihovna mnoha změnami, v současnosti prožívá jednu z největších. Z důvodu rekonstrukce historické budovy Národního muzea se musela, stejně jako jiná pracoviště a expoziční prostory, vystěhovat ze svých prostor „19. století“ do nových přechodných nebo i trvalých působišť. Příspěvek podává informaci o podobě knihovny a její organizaci během rekonstrukce a po ní.

Hankova koncepce mluvnice staročeštiny na pozadí jeho edic staročešské lyriky

Franz Schäfer

Václav Hanka patří k prvním vydavatelům staročešské lyriky. Hlavním problémem, s nímž se museli vypořádat všichni editoři středověké literatury v národních jazycích, byly v první polovině 19. století frag-

mentární znalosti historické gramatiky (první soustavná gramatika staré češtiny z pera P. J. Šafaříka je obsažena teprve ve *Výboru z literatury české*, 1845). Příspěvek vznikl v souvislosti s přípravou korpusu edic staročeské lyriky vydaných před rokem 1900. Srovnáním Hankových vydání, uveřejněných především ve *Starobyklých skládáních* a v *ČČM*, s originály a moderními edicemi je možné získat předběžný obraz Hankovy koncepce staročeské gramatiky. Vyhodnocením edic jiných žánrů bude pak možné tento obraz rozšířit a upřesnit.

Život Václava Hanky s otazníky

Lubomír Sršeň

Navzdory hojně dochované korespondenci Václava Hanky a přebohaté druhotné literatuře zabývající se detailně jednotlivými událostmi jeho života a aspekty jeho činnosti si musíme přiznat, že věta „*Hanka mnohým jest posud hádankou*“, již napsal v roce 1861 – tedy přesně před 150 lety – Jan Neruda, platí i dnes. Zatímco ostatní čelní představitelé českého obrození se dočkali mnohdy i několika zpracování života a díla, Hanka žádnou moderní monografii dosud nemá. Příčina je nasnadě. Dodnes se nepodařilo nalézt nezvratný důkaz o tom, že se Hanka podílel na zhotovení rukopisů *Královédvorského* a *Zelenohorského*, přestože tomu mnohé indicie nasvědčují. Přes dosavadní obrovské úsilí definitivně rozluštit záhadu vzniku *RKZ* a zjistit, kdo byli jejich autory, není toto bádání dosud ukončeno. Z toho důvodu tedy nelze ani objektivně posoudit, zda byl Hanka profesionálně zdatným falzátorem velkého formátu – a tudíž i autorem úchvatné lyriky *RK* a jedním z největších našich básníků 19. století –, nebo zda byl jen naivním a diletantským „zlepšovatelem“ starších literárních památek, do nichž bez zábran a v dobré víře zasahoval – a tedy jen autorem známých sbírek říkadel psaných „na lidovou notu“. Příklon k té či oné charakteristice by v monografii o Hankovi sehrál pochopitelně zcela zásadní roli, a ovlivnil i pohled na jeho další literární aktivity (edice, překlady, práce bibliotekáře), o jejichž významu nejsou podstatné spory. Autor tohoto příspěvku se v nedávno vydané studii věnované Hankovi (*Sborník Národního muzea – A*, 2009) přiklání spíše k oné druhé možnosti. Pokud však nebude tento podstatný problém Hankova životopisu rozřešen zcela jednoznačně, byl by každý pokus o sepsání vědecké monografie buď soustavou opatrných hypotéz, nebo odvážnou, ale příliš riskantní a labilní konstrukcí.

Hrvati i Václav Hanka

Marijan Šabić

Príspevek podáva prehľad spolupráce Václava Hanky s vůdčími osobnostmi chorvatského národního obrození a analyzuje recepci Hankových organizačních, literárních a kulturních aktivit na stránkách chorvatských časopisů od prvních ročníků *Danice* do konce 19. století. Zvláštní pozornost je věnována recepci Hankova vydání *RKZ*, které v mezidobí pouhých několika let přeložili do chorvatštiny Ignjat Alojzije Brlić, Ivan Trnski a pravděpodobně i Stanko Vraz, a ohlasům českých sporů o pravost *RKZ* u chorvatské kulturní veřejnosti.

Hanka ortograf

Ondřej Šefčík

V příspěvku bude předveden Hankův přínos k vytvoření analogického pravopisu, předvedeme, jak Hanka předjímal další ortografický vývoj, směřující k tzv. skladné opravě, a jak jej reformní puzení vedlo k vytvoření vlastního ortografického systému. Pokusíme se o vyložení reformních snah Hankových v kontextu českém i obecně slovanském, zvl. v otázce tzv. pasigrafie (Puchmajer, J. F. Šumavský, Jezbera a dalších).

V. Hanka a polští pozorovatelé českého obrození

Zofia Tarajto-Lipowska

Príspevek se bude částečně zabývat dobovým ohlasem Hankova díla u obecně známých Poláků – Mickiewiczze, Chojeckého, Maciejowského, Siemienského, Chopina –, ale také u méně známých polských autorů, jako byl např. Havlíčkův přítel Leonard Żuk Skarszewski, jehož dopisy mluví o tom, že Hanka byl pro tehdejší polskou mládež studující v Praze skutečnou autoritou. Príspevek připomene rovněž hodnocení Václava Hanky polskými historiky literatury, např. Czajewským, Magierou, Brücknerem nebo Magnuszewským.

V. Hanka, romantismus a kánon české literatury

Dalibor Tureček

Príspevek se bude zabývat postavením Václava Hanky v českém literárním kánonu od pozitivistických studií a syntéz až po dnešní dny.

Mezi puchmajerovci a preromantiky

Viktor Viktora

Príspevek se bude zabývat Hankovou básnickou tvorbou, její inspirací anakreontismem a vztahem k preromantismu a „pre“-ohlasovosti.

Вацлав Ганка и его петербургские культурно-литературные связи

Светлана Олеговна Вялова

Среди петербургских знакомых В. Ганки были, главным образом, слависты историки и филологи, и между ними: И. И. Срезневский, В. И. Ламанский, О. М. Бодянский, П. И. Прейс, В. И. Григорович, Н. И. Греч, А. С. Норов, М. М. Стасюлевич, П. П. Дубровский, А. Н. Пыпин, математик Ф. В. Чижов, директор ИПБ М. Корф; писатели и поэты, например, Ф. Тютчев, А. Майков, А. Хомяков, П. Вяземский, И. Аксаков. Обрел В. Ганка приверженцев и покровителей также среди государственных деятелей России, таких, как, например, министры народного просвещения адмирал А. С. Шишков и С. С. Уваров, которые сыграли значительную роль в его жизни, и др.

Ученик Й. Добровского, В. Ганка являлся приверженцем и распространителем славянской идеи. Переводил на чешский язык произведения русских авторов; перевел «Слово о полку Игореве», осуществил первое зарубежное издание «Остромирова евангелия» и т. д.

Знакомя Чехию с русской, а Россию с чешской литературой, он поддерживал активный литературный «книгообмен». Из России он получал малодоступные в Чехии издания, в Россию же отправлял славянские и другие редкие книги.

В России заслуги В. Ганки были отмечены награждением орденами Св. Анны 2й и Св. Владимира 4й степени. Российская АН удостоила его серебряной и большой золотой медали «За заслуги в славянских древностях и литературе». Он также

получил бронзовую медаль («Достойному в науках») «с самым превосходным портретом Его Императорского Величества» и бриллиантовый перстень от Императора. Избран иностранным членом-корреспондентом Академии наук, иностранным почетным членом Императорской публичной библиотеки, которую «неоднократно обогащал своими приношениями, важными как по числу книг, так и по их достоинству». Являлся почетным членом Санкт-петербургского университета, что рассматривалось «как большая честь и высокое признание научных заслуг и участия в международных связях».

ÚČASTNÍCI KONFERENCE

Tilman Berger, Slavisches Seminar der Universität Tübingen,
Wilhelmstr. 50, Tübingen, D-720 74; tberger@uni-tuebingen.de

František Čajka, Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., Valentinská 1,
Praha 1, CZ-110 00; cajka@slu.cas.cz

Václav Čermák, Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., Valentinská 1,
Praha 1, CZ-110 00; cermakva@slu.cas.cz

Milada Černá, Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., Valentinská 1,
Praha 1, CZ-110 00 (důchodkyně); kasperek.milada@seznam.cz

Marcel Černý, Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., Valentinská 1,
Praha 1, CZ-110 00; cernymar@slu.cas.cz

Dalibor Dobiaš, Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.,
Na Florenci 3/1420, Praha 1, CZ-110 00; dobias@ucl.cas.cz

Michal Fránek, Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.,
Bešůvka 15, Brno, CZ-641 00; misa.franek@seznam.cz

Markus Giger, Slavisches Seminar der Universität Basel,
Nadelberg 4, Basel, CH-4051; Markus.Giger@unibas.ch

Hana Gladkova, Katedra jihoslovanských a balkanistických studií
FF UK, nám. Jana Palacha 2, Praha 1, CZ-110 00; h.gladkova@gmail.com

Zoe Hauptová, Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., Valentinská 1,
Praha 1, CZ-110 00; hauptova@slu.cas.cz

Milada Homolková, Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.,
Valentinská 1, Praha 1, CZ-110 00; homolkova@ujc.cas.cz

Miroslav Hroch, Institut základů vzdělanosti FHS UK, U kříže
10, Praha 5, CZ-158 00; hroch.miroslav@quick.cz

Martina Chromá, Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., Valentinská 1,
Praha 1, CZ-110 00; chroma@slu.cas.cz

Markéta Kabelková, Národní muzeum, Václavské náměstí 68,
Praha 1, CZ-110 00; marketa_kabelkova@nm.cz

Petr Kaleta, Katedra středoevropských studií FF UK, nám. Jana
Palacha 2, Praha 1, CZ-110 00; petr.kaleta@ff.cuni.cz

Людмила Павловна Лаптева, Кафедра истории южных и
западных славян, Исторический факультет МГУ,
Ломоносовский пр. д. 27, корп. 4, Москва, RUS-119 991;
annjdk@gmail.com

Kateřina Piorecká-Bláhová, Ústav pro českou literaturu AV
ČR, v. v. i., Na Florenci 3/1420, Praha 1, CZ-110 00;
katerina.blahova@volny.cz

- Petr Píša**, Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., Na Florenci 3/1420, Praha 1, CZ-110 00; pisap@seznam.cz
- Magdaléna Pokorná**, Historický ústav AV ČR, v. v. i., Prosecká 76, Praha 9, CZ-190 00; pokorna@hiu.cas.cz
- Martin Sekera**, Knihovna Národního muzea, Václavské náměstí 68, Praha 1, CZ-110 00; martin.sekera@nm.cz
- Franz Schäfer**, Institut für Linguistik – Allgemeine Sprachwissenschaft, Universität zu Köln, Meister-Ekkehart-Straße 7, Köln-Lindenthal, DE-509 37; fk.schaefer@yahoo.de
- Lubomír Sršeň**, Národní muzeum, Václavské náměstí 68, Praha 1, CZ-110 00; lubasrsen@gmail.com
- Marijan Šabić**, Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, Naselje Andrije Hebranga 5/17, Slavonski Brod, HR-350 00; marijansabic@yahoo.co.uk
- Ondřej Šefčík**, Ústav jazykovědy a baltistiky FF MU, A. Nováka 1, Brno, CZ-602 00; sefcik@phil.muni.cz
- Zofia Tarajło-Lipowska**, Instytut Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, Żeglarska 28, Wrocław, PL-53-213; tarajlo@uni.wroc.pl
- Dalibor Tureček**, Ústav bohemistiky FF JU, Branišovská 31a, České Budějovice, CZ-370 05; dalibortur@yahoo.de
- Viktor Viktora**, Katedra českého jazyka a literatury FP ZU, Veleslavínova 42, Plzeň, CZ-301 00; viktora@kcj.zcu.cz
- Светлана Олеговна Вялова**, Российская национальная библиотека, Садовая ул. 18, Санкт-Петербург, RUS-191 069; wialova@gmail.com
-